

REZYME e analizës ekonomike të PROGRAMIT PËR PARTICIPIM NË PËRDORIMIN E MBROJTJES SHËNDETËSORE për sëmundjet e caktuara të qytetarëve dhe mbrojtjes shëndetësore për nënat dhe foshnjat

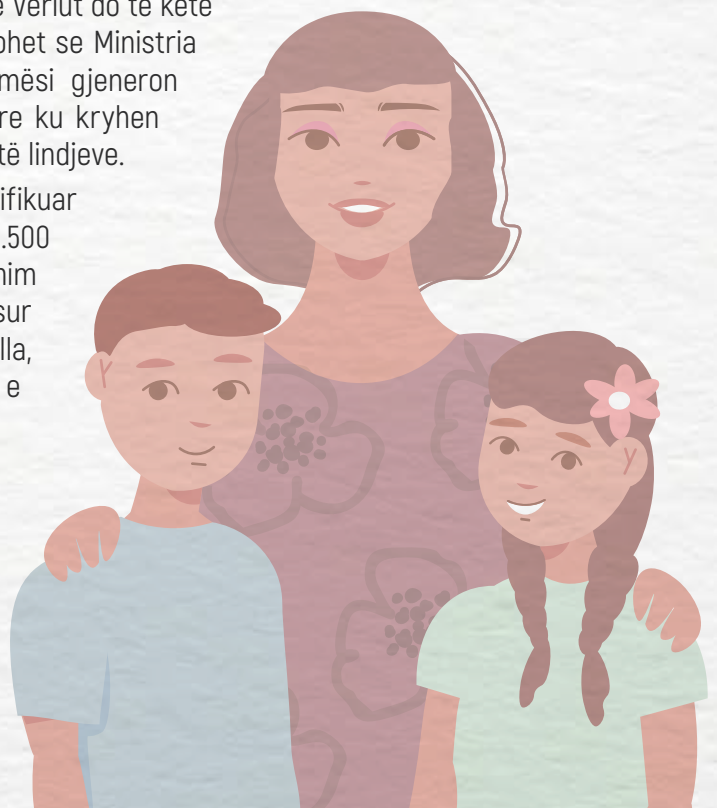
GJETJET

→ Nga 65.360 milionë denarë sa është buxheti për Programin për participim për vitin 2024, vetëm 10 milionë denarë janë ndarë për participim për lindje dhe participim për mjekim specialistik-konsultativ dhe spitalor të foshnjave. Në të njëjtën kohë, për gratë shtatzëna participimi i vetëm është për lindjen e fëmijëve (6 milionë denarë), ndërsa për foshnjat mbulohen ekzaminimet mjekësore specialiste të foshnjave; kontrolli mjekësor ortopedik me ekzaminim EHO të foshnjave dhe trajtimi i foshnjave deri në një vit në kushte spitalore (4 milionë denarë).

→ Ministria e Shëndetësisë në planifikim nuk ofron mjete të mjaftueshme për të paguar participimin për të gjitha lindjet. Në Programin për vitin 2023 dhe 2024 janë siguruar 6 milionë denarë, gjegjësisht mjete për të mbuluar participimin vetëm për 2850 gra.

→ Në vitin 2023, në Republikën e Maqedonisë së Veriut do të ketë 16.737 lindje të gjalla. Nga kjo mund të konstatohet se Ministria e Shëndetësisë përmes Programit në vazhdimësi gjeneron borxhe ndaj institucioneve publike shëndetësore ku kryhen lindjet, pasi planifikon participim vetëm për 17% të lindjeve.

→ Në Programin për vitin 2023 janë planifikuar fonde për të mbuluar participimin vetëm për 12.500 ekzaminime mjekësore ortopedike me ekzaminim EHO të foshnjave deri në 1 (një) vit. Duke pasur parasysh se në vitin 2023 ka 16.737 lindje të gjalla, është evidente se përmes Programit Ministria e Shëndetësisë gjeneron borxhe edhe për këto shërbime shëndetësore.

→ Në këtë Program deri në vitin 2023, personat e pasiguruar mbulohen vetëm për sa i përket participimit në shërbimet shëndetësore për nënat dhe foshnjat, dhe nuk mbulohen për pjesën tjetër të kostos së shërbimit shëndetësor. Megjithatë, të pasiguruarit janë lënë jashtë Programit 2024.

→ Mungon transparenca dhe llogaridhënia për zbatimin e Programit sepse është raporti i fundit i publikuar për zbatimin e këtij Programi për vitin 2019, ndërsa në linkun për vitin 2020 është raporti për participimin e pensionistëve.

→ Nga raporti i fundit i disponueshëm, nuk mund të vlerësohet fare se sa shërbime në të cilat institucionet publike shëndetësore mbulohen përmes programit, sa borxhe kanë mbetur të papaguara dhe as nuk mund të shihet se në çfarë sasive janë mbuluar borxhet e viteve të kaluara.

SUGJERIME

→ Është e nevojshme të sigurohen fonde nëpërmjet programit për të paguar participimin për të gjitha lindjet dhe për të gjitha ekzaminimet mjekësore ortopedike me ekzaminim EHO të foshnjave në vend. Në të ardhmen, Ministria e Shëndetësisë nuk duhet të gjenerojë borxhe ndaj institucioneve publike shëndetësore në vetë planifikimin buxhetor.

→ Është e nevojshme që në të njëjtin program të parashikohen edhe shpenzimet e participimit në ekzaminimet gjatë shtatzënisë dhe participimi për lindje. Për momentin, një pjesë e këtyre shpenzimeve janë të parapara në Programin për mbrojtje aktive shëndetësore të nënave dhe fëmijëve, dhe një pjesë në Programin për participim. Në zërin e unifikuar të buxhetit në një program, duhet të prezantohet qartë se cilat shërbime mbulohen për gratë shtatzëna dhe në cilat objekte shëndetësore.

→ Në pjesën e mbulimit të participimit, nëse është e nevojshme, duhet të qartësohet dhe të zgjerohet për sa i përket ekzaminimeve laboratorike të foshnjave, si dhe shërbimeve shëndetësore për nënat, për ofrimin e shërbimeve shëndetësore falas për nënat dhe foshnjat deri në 1 vjeç, pavarësisht nga lloji i shërbimit shëndetësor në të gjitha objektet shëndetësore publike dhe private me të cilat Fondi për Sigurim Shëndetësor ka lidhur marrëveshje.

→ Pakoja e shërbimeve shëndetësore që janë falas për gratë duhet të shpaloset qartë dhe të publikohet në të gjitha zyrat gjinekologjike në nivelin parësor, dytësor dhe terciar të mbrojtjes shëndetësore.

→ Është e nevojshme të ndërmerren aktivitete për të informuar vazhdimisht gratë se cilat shërbime janë falas për to gjatë shtatzënisë, lindjes, si dhe për foshnjat. Kjo do t'i ndihmojë ata të njohin më lehtë shkeljet e të drejtave të tyre.

→ Është e nevojshme të krijohet një mekanizëm i raporteve të përhershme në Fondin për Sigurim Shëndetësor për tarifimin e shërbimeve të mjeku gjinekolog i familjes, nëpërmjet një platforme elektronike, me rol ndërmjetësues të shoqatave të qytetarëve dhe pacientëve dhe nëpërmjet takimeve të rregullta me Fondin për këtë çështje.

→ Është e nevojshme të përmirësohet planifikimi i programit nga Ministria e Shëndetësisë. Përfshirë një përshkrim të detajuar të shërbimeve për të cilat mbulohet participimi dhe të përmenden qartë institucionet shëndetësore në të cilat mund të përdoren shërbimet.

→ Organizatat qytetare duhet të përfshihen në proceset e krijimit të masave nga programet parandaluese, duke marrë parasysh përvojën e tyre nga puna në terren, analizat e kryera dhe kontaktet me popullatat e synuara.

→ Publikimi i rregullt i raporteve gjithëpërfshirëse, të detajuara dhe sasiore për zbatimin e Programit, në mënyrë që kostot të mund të monitorohen qartë, programet e ardhshme të mund të buxhetohen siç duhet dhe të monitorohet efektiviteti i tyre.

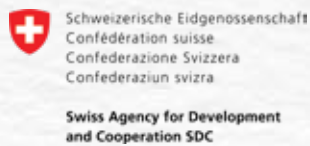
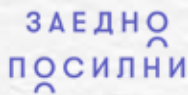
BOTUAR NGA:

HERA - Asociacioni për Edukim Shëndetësor dhe Hulumtim

Shoqata për Mbështetjen e Personave që Jetojnë me HIV - **SË BASHKU MËT Ë FUQISHËM**

Shoqata për Emancipim, Solidaritet dhe Barazi të Grave - **ESE**

Shoqëria Iniciativa për të Drejtat e Gruas nga Shuto Orizari

Tetor, 2024

Ky publikim është përgatitur në kuadër të projektit "Të drejtat e avancuara shëndetësore të vajzave, grave dhe grupeve të cenueshme" në kuadër të programit Civica Mobilitas me mbështetjen e Agjencisë Zvicerane për Zhvillim.

Përmbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e vetme e HERA - Asociacioni për Edukim Shëndetësor dhe Hulumtim, Shoqata për Emancipim, Solidaritet dhe Barazi të Grave - ESE, Shoqata për Mbështetjen e Personave që Jetojnë me HIV - SË BASHKU MËT Ë FUQISHËM dhe Shoqata Iniciativa për të Drejtat e Grave nga Shuto Orizari dhe në asnjë mënyrë nuk mund të konsiderohet se i pasqyron pikëpamjet e Qeverisë Zvicerane, Civica Mobilitas, ose organizatave që e zbatojnë atë.